

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnä 14.11.2017 HE 100/2017 vp / Asiantuntijalausuntopyyntö.

**Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi alkoholi-
lain kokonaisuudistukseksi**

1. Yleistä

Ehdotetussa uudessa alkoholilaissa keskeiset nykyisen alkoholilain periaatteet säilyisivät pääosin ennallaan. Alkoholipitoisiin aineisiin liittyvän elinkeinotoiminnan luvanvaraisuutta ja lupamenettelyä koskevat säännökset koottaisiin yhteen. Alkoholipitoisten aineiden valmistusta ja myyntiä koskevat keskeiset velvollisuudet säilyisivät pääosin ennallaan. Erityisesti alkoholijuomien anniskeluun liittyvää sääntelyä esitetään kevennettäväksi esimerkiksi vapauttamalla anniskeluaikoja sekä vastaavia hoitajia ja anniskelualueita koskevia edellytyksiä.

Edellä esitettyjen asioiden ja uudistusehdotusten osalta Tukesilla ei ole huomautettavaa.

Alkoholilyhtiölle kuuluvaa alkoholijuomien vähittäismyyntiin yksinoikeutta esitetään muutettavaksi sallimalla luvanvaraiseen vähittäismyyntiin kaikki enintään 5.5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät alkoholijuomat.

Tukes esittää, että edellä mainittua uudistusehdotusta ei toteuteta, koska ehdotuksen osalta hallituksen esityksen yleisperustelussa ei ole esitetty perusteita, jotka Tukesin tehtävien näkökulmasta puoltaisivat ehdotusta. Hallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaan, että "sosiaali- ja terveyspolitiikkaan kuuluvan alkoholipolitiikan varsinainen tarkoitus on vähentää alkoholin käyttäjilleen, heidän läheisilleen, muille ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamia ongelmia ja haittoja." Yleisperusteluissa tuodaan selkeästi esiin ne kielteiset seikat, mitä alkoholijuomien vähittäismyyntiin yksinoikeuden muuttaminen esitetyllä tavalla tulee aiheuttamaan. Tutkimustulosten ja kokemuseräisen tiedon perusteella alkoholin kokonaiskulutuksen kasvaessa terveyshaitat sekä alkoholista johtuvat tapaturmat ja kuolemat tulevat lisääntymään kuten myös sosiaaliset ja yhteiskunnalliset ongelmat. Koska alkoholilain tavoite on kulutusta ohjaamalla minimoida alkoholista johtuvia haittoja, niin vähittäismyyntiin yksinoikeuden muuttamiselle esitetyllä tavalla ei ole perusteita. Esitetyllä muutoksella vaikutukset tulisivat näkymään mm. terveyden- ja sosiaali- huollon sekä poliisin lisääntyvänä työtaakkana ja myös välillisesti muiden turvallisuusasioista vastaavien viranomaisten toiminnassa.

Tukesin ja muiden kuluttajien turvallisuutta edistävien viranomaisten tehtävien osalta esitetyt muutokset alkoholijuomien saatavuuden helpottamiseksi eivät tue mainittujen viranomaisten toimintaa tapaturmien ja esimerkiksi palokuolemien vähentämiseksi. Alkoholista johtuvien tapaturmien ja kuolemien arvioidaan lisääntyvän, mikäli alkoholilain uudistus vähittäismyynnin yksinoikeuden muutoksen osalta toteutetaan (kokonaiskulutuksen kasvun seuraukset). Turvallisuusviranomaisten työ tapaturmien ja kuolemien vähentämiseksi vaikeutuu, kun yhteiskunta omalla toimenpiteellään vapauttamalla alkoholi-juomien saatavuutta luo olosuhteita, joissa tapaturma- ja kuolleisuusriski nousee.

Edellä lausutun lisäksi Tukes kiinnittää Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan huomiota siihen, että lakiesitysluonnokseen kielteisesti suhtautuivat kuntasektorin edustajat sekä **kaikki lausunnot antaneet asiantuntijaorganisaatiot, terveys- ja sosiaalipalvelujen tuottajat ja päihde-ehkäisyn toimijat**. Lakiesityksen sisällön katsottiin olevan keskeisiltä osin ristiriidassa lain 1 §:ssä määritellyn haittojen ehkäisemisen tavoitteen kanssa.

Pääjohtaja

Kimmo Peltonen

Johtaja

Juha Karjalainen

Lisätietoja lausunnosta antaa johtava asiantuntija Rainer Pätsi, puh. 029 5052 093, rainer.patsi@tukes.fi.